

15.10.2026

Asia: 900/03.03/2024

Selvityksen laatijat: vastuualuejohtaja Titta Frantsila, palvelujohtaja Kati Kyrölä, hallintoylilääkäri Sari Kemppainen

Keski-Suomen hyvinvointialueen selitys valvonta-asiassa LVV-S/32801/2026, kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsy

Asian tausta

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) määräsi 8.10.2025 päätöksessään (Dnro V/14936/2025) Keski-Suomen hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 30.4.2026 mennessä. Valvira velvoitti hyvinvointialueen noudattamaan määräystä 2 000 000 (kahden miljoonan) euron sakon uhalla. Valvira määräsi Keski-Suomen hyvinvointialueen antamaan 1.1.2026 toimintansa aloittaneelle Lupa- ja valvontavirastolle 15.5.2026 mennessä selvityksen siitä, miten hyvinvointialue on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn lainmukaiseksi. Hyvinvointialue antoi 15.5.2026 selvityksensä, jonka liitteenä olivat ajantasaiset tiedot kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsystä 30.4.2026.

Lupa- ja valvontavirasto on 29.6.2026 päivätyllä selityspyynnöllään varannut hyvinvointialueelle tilaisuuden antaa selvityksen uhkasakkolain (1113/1990) 22 §:n ja hallintolain (434/2003) 34 §:n mukaisesti ennen asian ratkaisemista. Selityspyynnössään Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että yli kuusi kuukautta hoitoa odottaneiden määrä on vähentynyt huomattavasti Keski-Suomen hyvinvointialueella elokuun 2025 ja huhtikuun 2026 välisenä aikana. LVV toteaa hoitoon pääsyn parantuneen merkittävästi, mutta ei katso sen olevan edelleenkaan lainmukaista erityisesti kirurgian ja silmätautien erikoisalilla. Huhtikuussa 2026 yli kuusi kuukautta hoitoa odottaneita oli kirurgian erikoisalalla 194 potilasta ja silmätautien erikoisalalla 297 potilasta. LVV toteaa selityspyynnössään myös, että kiireetöntä erikoissairaanhoidoa odottaneita oli edelleen runsaasti, yhteensä 528 potilasta (6,7 % kaikista hoitoa odottavista). LVV katsoo selityspyynnössään, että Keski-Suomen hyvinvointialue ei ole noudattanut Valviran 8.10.2026 antamaa määräystä ja että hyvinvointialueen selvityksessä ei ole uhkasakkolain tarkoittamia päteviä syitä määräyksen noudattamatta jättämiselle. Lupa- ja valvontavirastossa on harkittavana, että Keski-Suomen hyvinvointialueelle 8.10.2026 asetettu uhkasakko tuomittaisiin osittain maksettavaksi 650 000 euron suuruisena.

Keski-Suomen hyvinvointialueen kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn tilanne 14.10.2026

Keski-Suomen hyvinvointialue on jatkanut kiireettömän erikoissairaanhoidon jonojen purkua niillä toimenpiteillä, jotka 15.5.2026 selvityksessä kuvattiin. Yli kuusi kuukautta hoitoa odottaneiden määrä on edelleen pienentynyt: 31.8.2025 yli 6 kk hoitoa odottaneita oli 1931 potilasta, 30.4.2026 490 potilasta ja poikkileikkauspäivänä 13.10.2026 335 potilasta (4,5 % hoitoa odottavista). Taulukossa 1 on kuvattu kaikki odottavat potilaat aikapisteissä.

Eniten yli 6 kuukautta hoitoa odottaneita on silmätautien erikoisalalla, jossa hoitoa odottaneiden määrä on kuitenkin 13.10.2026 enää 173, kun elokuun lopussa 2025 hoitoa odottaneita oli 750. Tarkat tiedot hoitoa odottaneiden määristä keskeisillä erikoisaloilla on seuraavassa taulukossa 1. Taulukkoon 2 on kerätty tiedot myös niistä hoitoa odottaneista, joille on jo annettu aika poikkileikkauspäivää seuraavan kuukauden sisällä. Taulukon oikeanpuolimmaisessa sarakkeessa on niiden hoitoa odottavien määrä, joille ei vielä ole annettu aikaa toimenpiteeseen. Näitä potilaita on 70, joka on 0,9 % kaikista hoitoa odottavista.

Taulukko 1. Hoitoa yli 6 kk odottaneet yhteensä ja keskeisillä erikoisaloilla.

Erikoisala	Lukumäärä 31.8.2025 (%)	Lukumäärä 30.4.2026 (%)	Lukumäärä 13.10.2026 (%)
Kaikki	1931 (20,9 %)	490 (6,6 %)	335 (4,5 %)
Silmätaudit	750 (32,8 %)	297 (16,1 %)	173 (10,2 %)
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	81 (10,2 %)	18 (2,6 %)	73 (9,1 %) sisältää 19 virheellisesti kirjattua kuulokojetta odottavaa, kirjattu 3 kk hoidon odotus. Oikea luku 54 (6,7 %)
Kirurgia	718 (25,7 %)	169 (7,3 %)	81 (3,2 %)
Ortopedia	39 (6,5 %)	3 (0,4 %)	0
Gastrokirurgia	220 (31,6 %)	19 (2,8 %)	29 (3,7 %)

Taulukko 2. Hoitoa yli 6 kk odottavat ja hoitoon pääsyn ennuste.

Hoitoa yli 6 kk odottaneet (11.10.2026)			
Erikoisala	Yli 6 kk odottaneet määrä	Odottajat, joille aika annettu 1kk sisään poikkileikkauspäivästä	Ei annettua aikaa 11.10.26
Silmätaudit*	169	Kaihileikkaus ostopalvelu annettu 68 Aika annettu 64	37
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	75	69	6
Urologia	40	29	11
Verisuonikirurgia* (kiireetön laskimokirurgia)	18	2	16
Gastrokirurgia	27	27	0
Plastiikkakirurgia	2	2	0
Gastroenterologia	1	1	0
Reumatologia	2	2	0
Ihotaudit	1	1	0
Psykiatria	2	2	0
Kuntoutus ja fysiatria	2	1 virhe (hoito annettu) 1 hoito 13.10.26	0
Ortopedia	0	0	0
Yli 6 kk yhteensä:	339 (4,5 %)		70 (0,9 %)
Kaikki jonottajat yht.	7 492		

*Lisätyö käynnissä 2026 loppuun

Yli 3 kk hoidon arviota odottaneita oli poikkileikkauspäivänä 555 potilasta, mikä on 18,7 % kaikista hoidon arviota odottavista. On kuitenkin huomattava, että 401 potilasta on saanut ajan poliklinikalle tai toimenpiteeseen poikkileikkauspäivää seuraavan kuukauden sisään, joten ilman hoidon arviota jonottaneista on 154 (5,2 %) potilasta. Eniten hoidon arviota odottavia on kirurgisilla aloilla sekä korva-, nenä- ja kurkkutaudilla. Keski-Suomen hyvinvointialueella on kuitenkin yhtäaikaaisesti purettu aiempien vuosien hoitojonoja sekä leikkaus- ja toimenpideyksikössä että poliklinikalla. Tarkat tiedot hoidon arviota odottaneiden määrästä käyvät ilmi seuraavalta sivulta taulukosta 3.

Taulukko 3. Hoidon arviota odottavien lukumäärä keskeisillä erikoisaloilla 11.10.2026

Hoidon arviota odottavat yli 3 kk (11.10.2026 tilanne)			
Erikoisala	Yli 3 kk hoidon arviota odottaneet määrä	Odottajat, joille aika annettu 1kk sisään poikkileikkauspäivästä	Ei annettua aikaa 11.10.26
Ortopedia	168	168	0
Käsi­kirurgia	2	2	0
Lasten­kirurgia	1	1	0
Gastrokirurgia	97	80	17
Plastiikkakirurgia	23	3	20
Urologia	53	30	23
Verisuonikirurgia	13	13	0
Silmätaudit	25	6	19
Korva-, nenä- ja kurkkutaudit	137	64	73
Suu- ja leukasairaudet	12	12	0
Gastroenterologia	15	14	1
Keuhkosairaudet	4	4	0
Hematologia	1	1	0
Nefrologia	2	1	1
Reumatologia	2	1	0
Yli 3 kk odottaneet yht.	555 (18,7 %)		154 (5,2 %)
Kaikki odottajat yht.	2 972		

Saapuneita ja käsiteltyjä läheteitä ajalla 1.1.2026–11.10.2026 oli yhteensä 60 846. Näistä valtaosa käsiteltiin kolmen vuorokauden kuluessa, ja yli 21 vuorokauden käsittelyaika oli 298 läheteessä, mikä on 0,5 % kaikista läheteistä. Tarkempia tietoja läheteiden käsittelyajoista ilmenee taulukosta 4.

Taulukko 4. Läheteiden käsittelyajat

Saapuneiden läheteiden käsittelyajat		Kumulatiivinen käsittelyaika koko vuosi 2026 11.10.26 mennessä (kuukausittaista vaihtelua)				
	Käsittelyaika					
Erikoisala, suppea	0–3 vrk	4–21 vrk	yli 21 vrk	Yhteensä	Yli 21 pv %	Mediaani (vrk)
Yhteensä	49 566	10 982	298	60 846	0,5 %	1

Johtopäätökset

Keski-Suomen hyvinvointialue on edelleen pystynyt parantamaan kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyä merkittävästi. Hyvinvointialue on jatkanut aiemmin aloitettuja toimenpiteitä hoitojonojen purkamiseksi. Näitä toimenpiteitä kuvattiin kattavasti 15.5.2026 hyvinvointialueen antamassa selvityksessä. Toimenpiteet on suunniteltu siten, että niiden myötä pystytään jatkossakin hallitsemaan hoitojonoja osana normaalia toimintaa, niin että kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsy toteutuu lainmukaisesti. Hyvinvointialueen jokaiselle asukkaalle nimetään omalääkäri ja omahoitaja vuoden 2027 aikana, minkä odotetaan parantavan hoidon jatkuvuutta ja omalta osaltaan vähentävän erikoissairanhoidon tarvetta. Tämän muutoksen vaikutukset näkyvät kuitenkin hoitojonoissa viiveellä.

Kiireettömän erikoissairanhoidon hoitojonojen purkamiseksi on muun ohella teetetty lisätöitä sekä hankittu ostopalvelua. Edellä mainittujen keinojen täysimääräistä käyttämistä kuitenkin rajoittavat ne erittäin tiukat taloudelliset reunaehdot, jotka valtiovarainministeriön asettama arviointiryhmä hyvinvointialueelle asetti. Arviointimenettelyn puitteissa hyvinvointialueella ei ole ollut mahdollisuutta kasvattaa erikoissairanhoidon menoja esimerkiksi lisäämällä palvelujen ostoa hoitojonojen purkamiseksi. Näin ollen hyvinvointialue katsoo, että sillä ei ole ollut tosiasiallista mahdollisuutta noudattaa Valviran 8.10.2025 määräyksessään asettamaa päävelvoitetta täysimääräisesti. Hyvinvointialue toteaa kuitenkin pystyneensä täyttämään päävelvoitteen olennaisilta osiltaan omaa toimintaansa tehostamalla.

Hyvinvointialue pyytää Lupa- ja valvontavirastoa ottamaan asiaa arvioidessaan huomioon, että yksi leikkaussali oli sähkölaitetulipalon vuoksi kokonaan poissa käytöstä 3.8.2026–10.9.2026.

Sari Kemppainen
hallintoylilääkäri
Keski-Suomen hyvinvointialue
sari.kemppainen1@hyvaks.fi
p. 050 469 9684